P. v. Zgodovinsko društvo 4
Koroška c. 10 Maribor

Naročnina: 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inserati oziroma oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

„Naša Straža" izhaja v pondeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

65. številka. MARIBOR, dne 29. julija 1925. Letnik I.

Radičevci na vladi.

Pod tem naslovom in s podnaslovom »V popolnem soglasju« prinaša beograjska »Politika« obširno izjavo nekega vodilnega in uglednega člana HSS, najbrž kakega ministra. HSS prvak je zelo optimističen ter pripoveduje v glavnem sledeče:

Med radikali in HSS vlada popolno soglasje. Delo se razvija v največji harmoniji. Vsa vprašanja seljaške stranke sprejemajo radikali v popolnem obsegu in obratno. Vsi zakonski načrti bodo izglasovani ob popolnem sodelovanju in odobrenju obeh strani. V dvanajstinah se nahajajo prvič postavke, ki jih dosedaj ni mogla vnesti nobena hrvatska stranka. Tiskovni zakon je osnovan na stališču radikalov o jasnih in preciznih odrebah, ki se nanašajo na čuvanje državne celine in faktorje, ki reprezentirajo to državo. Tako bo v tem pogledu postopanje znatno skrajšano in se ne bo zavlačevalo. V stvareh notranje politike so dane novinstvu popolnoma proste roke. Vprašanje urednika listov je rešeno tako, da bodo vse zlorabe izključene. Pri vprašanju o kaznih je bilo mnogo težkoč. Končno je tudi to vprašanje rešeno. V kolikor se bodo ti zakoni in odredbe pokazali neugodni, bodo spremenjeni. Z obeh strani se je naglašalo, da je stal naš tisk na višini pri reševanju vseh javnih problemov in da je tisk v državi znatno napredoval.

Kar se tiče odnošajev opozicije napram vladi, to ste sami videli. Prepričan sem, da bomo imeli do jeseni normalno politično življenje, v katerem opozicija ne bo samo kontrola in korektor vlade, marveč bo tudi sama sodelovala pri vsem njenem delu.

Kar se tiče Pribičeviča, trde radikali, da se jim je odvalil kamen od srca in često se čujejo besede: »Hvala Bogu, rešeni smo tega škodljivca!«

Dalje o situaciji HSS je oni član izjavil, da je situacija po izstopu dr. Buča in tovarišev popolnoma normalna. Naše mišljenje o poslanskih mandatih je, da se ti mandati ne dajo poslancem kot osebam poedinih volilnih okrožij, marveč da s tem narod sam izkazuje zaupanje celi stranki in da stranka sama postavlja osebe. Iz volilnega okrožja dr. Buča smo prejeli poročila, v katerih se odobrava povsem naša politika in se zahteva, da dr. Buč odstopi od svojega mandata. Prav tako je tudi z zajedničarji. Doznavamo, da je dr. Žanič dobil od svojih volilcev nezaupnico. Realno življenje preide vse teorije.

O reviziji ustave je rekel: Sprejeli smo vidovdansko ustavo kot podlago, da uredimo odnošaje v državi. V opoziciji nismo mogli braniti vidovdanske ustave radi Pribičeviča, ki jo je na vladi gazil. Danes v vladi jo lahko branimo. V kolikor bodo življenje in njegove potrebe zahtevale, da se spremeni, jo bomo spremenili. Ako to ne bo potrebno, zakaj naj potem to storimo.

V pogledu sprememb na Hrvatskem ne bo večjih preturbacij. Izmenjani bodo samo oni uradniki, ki nimajo pravih kvalifikacij za strankarsko pridobljena mesta.

Gotovo je, da ni vse tako ugodno in v redu, kakor pripoveduje HSS prvak, ni pa niti govora o tem, da bi bilo tako, kakor predstavljajo položaj samostojni demokrati. Ti ljudje namreč vse svoje želje servirajo javnosti po svojih listih. Če bi šlo po njihovem, bi se morala že danes v popolnem nesoglasju in razdoru raziti RR. vlada in Pašič bi takoj prekinil svoje počitnice in svoje zdravljenje, da slovesno ustoliči Pribičeviča in njegove tovariše v vladi.

V Pašičevi odsotnosti dobivajo posamezni radikali več samostojnosti in razmaha. Pri raznih izjavah se je že opazilo pomanjkanje one običajne opreznosti, da ne bo mogoče »baja« o stvari drugače mislil.

Tudi Radič je utihnil, šel je na počitnice. Začasno se je posvetil domu in rodbini. Pri odhodu iz Zagreba je rekel: »Sedaj ima pa žena besedo, v domačih stvareh vse ženi prepuščam, Žena je v hiši gospodar, izven hiše pa sporazum!« —

Po Beogradu se je razširila sedaj vest, da se je Pašič Radiču izognil, ker mu je nameraval ta priti s prošnjo za mesto ministra brez portfelja. Pašič baje tega ni hotel dati in da se o tem ne bi razgovarjalo, se je rajši odpeljal.

O položaju prevladuje splošno mnenje, da ne bo tako hitro posebnih akcij in dogodkov. Samostojni demokrati so izgubili partijo in ves pomen. Nihče se za to družbo ne briga, pa naj vrta ali pa razgraja. Skupine ožjega opozicijonalnega bloka bodo mirno presojale novo vlado po njenih delih.

O namenih in nakanah Stjepana Radiča se mnogo razmišlja in v tem pogledu je prosto obsežno polje. Najbolj zanimivo ugibanje je sledeče:

Radič se je odločil za pohod med srbske seljake meneč, da je radikalna stranka zrela za razpad na seljake in gospodo. Radi pohoda med srbsko seljaštvo se je Radič preoblekel v monarhista in z republikanstvom je odvrgel vse drugo, kar Srbom ne prija. Postal je celo, kakor se reče, bolj papežki od samega papeža, ali v pogledu edinstva itd. radikalnejši od samih radikalov, dokler mu ne dozori žetev med srbskimi seljaki. Radikale in sedanjo RR. vlado naj bi imel samo za kozla, da lahko preskoči na srbsko področje. Po tem ugibanju bodo morali radikali, če nočejo prejkoprej deliti svojih mas s sedanjim centralistom Radičem, — presedlati na avtonomistično, ali celo na federalistično stališče.

Bomo videli! »Ima vremena«, da se RR. vlada skaže s svojim delom in da se pokažejo izgledi raznega ugibanja.

Seje.

JDS, SLS in JMO.

Zastopniki demokratov, SLS in JMO so imeli v pondeljek v Beogradu sejo, na kateri so razpravljali o sedanjem položaju. Odločno dementirajo vse vesti, ki se širijo z očividno tendenco po vladnih organih, da hočejo nekatere stranke v sedanjo vlado oziroma, da se hočejo posamezne stranke fuzionirati oziroma ustvarjati nove bloke. Te vesti so popolnoma brez podlage. O seji je bil izdan sledeči komunike:

»Zastopniki JDS, SLS in JMO so imeli danes sejo ob 6. uri. Na seji so pretresali položaj, ustvarjen z izstopom Radičeve stranke iz bloka in s pridruženjem radikalom. Seja se bo jutri nadaljevala.«

Radikalni klub:

Predsednik Živkovič je prečital Pašičev brzojav, v katerem poziva poslance, da naj ohranijo pokornost njegovim zastopnikom. Nato so razpravljali o raznih strankinih zadevah. Poslanec Vujič je zahteval, da se čimprej glasuje o centralni upravi, da bi se odpravilo nekaj ministrstev, kar bi dalo precej dohodkov. Tudi drugi poslanci so se s tem soglašali. Nato se je prešlo na debato o delu vlade. Nekateri poslanci so zahtevali, da se tajno glasuje o zaupnici vsakemu ministru posebej. Ta predlog ni prodrl. Glasovalo se je per aklamationem o zaupnici ministrom. Zaupnica ministrom je bila tedaj sprejeta.

Radičev klub:

V pondeljek se je mudil v Zagrebu minister za agrarno reformo Pavle Radič in dr. Basariček, ki sta dopoldne prisostovala seji HSS. Minister je na seji podal najprej poročilo o političnem položaju, nato pa se je razpravljalo o vprašanjih agrarne reforme, katera zadevajo Hrvatsko. Sklep seje je bil, da se vsa vprašanja stavijo še enkrat na razgovor na glavnem zborovanju seljačke stranke, ki se bo vršilo v začetku avgusta.

Boj med radičevci in zajedničarji.

Med Radičevo stranko (HSS) in med Hrvatsko zajednico (HZ) je začel najostrejši boj. Pri zadnjih skupščinskih debatah so radičevci hujše napadli zajedničarje kot pa samostojne demokrate. Zajedničarskim govornikom, zlasti pa dr. Trumbiču so neprestano delali medklice ter jih psovali. Najbolj prikladno se zdi Radičevcem sledeče vprašanje na zajedničarje: »V čigavem imenu govorite? Kdo vas je pooblastil?« — Zajedničarji odgovarjajo: »V imenu resnice, v imenu poštenja hrvatskega naroda, v imenu volilcev!« — ter vprašujejo radičevce: »Kdo je pa vas pooblastil k popolnemu političnemu preobratu, koga ste vprašali za odobritev tajno in tiho sklenjene izjave Pavla Radiča?«

Pribičevič o HZ.

Pri deklaracijski debati je Pribičevič zaklical radičevskemu govorniku: »Vi ste politično boljši kot pa Hrvatska zajednica in meni bližji, kar vam rad potrdim!« — Ob drugi priliki je pa rekel: »Oni (zajedničarji) so mnogo nevarnejši od radičevcev in so zlasti moji ideologiji nasprotni.«

Radičevsko obrekovanje

zajedničarjev se je od zatrjevanja, da so zajedničarji »sama pokvarjena gospoda«, pomaknilo daleč naprej ter skuša predstaviti zajedničarje kot Pribičevičeve zaveznike proti vladi »sporazuma«.

Grožnje z obznano.

Te dni je »Hrvat«, glavno glasilo HZ objavil informacijo svojega beograjskega dopisnika o nameravani obznani proti HZ pod debelim naslovom »Obznana proti HZ, radičevci zahtevajo obznano proti HZ«. Informacija naglaša, da so se te dni v gotovem tisku razširile vesti, da zahtevajo radičevci od radikalov dovoljenje, da se proti HZ vporabijo določila zakona o zaščiti države. — Dopisnik »Hrvatov« se ni mogel točno prepričati o resničnosti teh vesti, od nekaterih krogov, ki stoje izven vrst radikalov, je prejel zatrdilo, da je izključeno, da bi se mogla proti HZ vporabiti obznana. Radikali v obznano ne bodo privolili.

S kom je ljudstvo?

Glavni štab Radičeve stranke ne neha zatrjevati, da je ljudstvo enodušno za sedanjo politiko HSS in da bodo vsi zajedničarji in desidenti HSS kluba propadli. Zajedničarji in Radičevi desidenti pa nasprotno zatrjujejo, da vlada po celi Hrvatski silno ogorčenje proti sedanji Radičevi politiki.

Poslanec Mato Jagatič, ki je takoj z zajedničarji vred stopil iz HSS kluba, je imel v nedeljo večji shod v Sisku. Ob povratku v Beograd je izjavil, da so dali zborovalci duška svojemu nezadovoljstvu proti sedanji politiki vodstva HSS. Hrvatski kmetje so ogorčeni nad postopanjem rodbine Radič in ne bodo sledili novi nedosledni politiki Stjepana Radiča. Narod je tako ogorčen proti Radiču, da se že sedaj pojavlja močna struja med kmeti, ki zahtevajo, da polože Radičevci svoje mandate, ne pa oni, ki so zapustili parlametarni klub HSS. Jagatič je dalje zatrjeval, da pride v kratkem v Radičevem klubu do velikega razkola, ki bo imel za posledico, da bo še več poslancev Radiča zapustilo.

Desidenti

so samostojni in se ne ve, ali ostanejo, ali pa se združijo z zajedničarji.

Politične vesti.

Finančni miniser se je začetkom debate o dvanajstinah zopet pohvalil, da se že cela tri leta ne zadolžuje več pri Narodni banki in da so se naše finance toliko popravile, da se lahko že redno odplačujejo »leteči dolgovi«. Minister tudi sedaj ne pove, koliko je pravzaprav teh dolgov, ker najbrž niti sam ne ve, pravi pa, da so se ti dolgovi že znižali od okroglo poldruge milijarde na — 453 milijonov dinarjev. Nedavno smo razložili, da spada med »leteče dolgove« tudi to, kar država dolguje državljanom, tako penzijonistom, invalidom, uradnikom itd. Minister pravi, da se »leteči dolgovi« že odplačujejo Komu neki? Če je res, da se dolgovi sploh odplačujejo in da so že zmanjšani na okroglo eno tretjino, zakaj se niso začeli odplačevati tam, kjer je najbolj potrebno? Upokojenci in invalidi so tako bedni upniki, da že umirajo, in ker je dolgovanje tem revežem tudi silno sramotno, bi se moralo pač tu začeti z odplačevanjem dolgov.

Ogrožena tiskovna svoboda in Radičevci. Poslanec Jugoslovanskega kluba in član zakonodajnega odbora Franc Smodej je poslal Pavlu Radiču sledeče pismo: »Gospod minister! Zastopniki Vašega parlamentarnega kluba so v odseku za tiskovni zakon zavzemali proti temu zakonskemu predlogu ostro in stvarno stališče, ko je bil Vaš klub v opoziciji. Prepričan sem, da Vaš klub v stvarnem oziru ni spremenil svojega mišljenja glede tega zakonskega predloga na splošno in glede posameznih njegovih členov. Ker pa noben član Vašega kluba ne prihaja k posvetovanjem ožjega odseka za spremembo tega zakonskega predloga in nosi Vaša stranka vso odgovornost za ta zakon, si usojam Vas opozoriti, da so kljub dolgotrajnim pogajanjem z vladno večino ostali mnogi členi zakonskega načrta nespremenjeni, tako, da je tiskovna svoboda ogrožena. Zato Vas prosim, da spravite v ministrskem svetu vprašanje tiskovne svobode na dnevni red in vplivate, da vlada spremeni dosedanje v mnogih zelo važnih vprašanjih intrasigentno stališče. Opozarjam Vas zlasti na čl. 9., 49., 50., 57., 71., 73., na strašno visoko določene kazni in na vprašanje odškodnine po zaplembi lista, posebna na čl. 74., ki je bil sprejet kot predlog opozicije, pa ga hočejo zastopniki vladne večine z bistvenimi spremembami napraviti popolnoma iluzornega. Pričakujoč Vašega odgovora, beležim z odličnim spoštovanjem Franc Smodej, narodni poslanec in podpredsednik Jugoslovanskega novinarskega udruženja.«

Izjava nemškega kluba napram deklaraciji RR vlade. Klub nemških poslancev je tudi zavzel svoje stališče napram vladni deklaraciji in predvsem je izjavil, da se ni udeležil debate o deklaraciji. Klub nemških poslancev povdarja, da je s sporazumom med dvema največjima strankama označen novo ustvarjeni položaj v skupščini. Ta sporazum bi lahko narodno skupščino izvlekel iz atmosfere brezplodnih strankarskih bojev in jo pripeljal do nemotenega dela, ki bo utrdilo naše politične ter gospodarske razmere. Izjava nemških poslancev pa tudi ugotavlja, da ni vprašanje manjšin v vladni

deklaraciji prav nič omenjeno. To vprašanje se mora v duhu narodne strpljivosti ter pravičnosti urediti in državljanom naše države se morajo državljanske osnovne pravice zajamčiti. Dokler bo pa trajalo dosedanje razmerje in dokler ne bo nobenega jamstva za prenehanje političnih preganjanj, pač ne more nemška stranka vladi izreči brezpogojnega zaupanja.

Važna točka iz sporazuma med radičevci in radikali. Listi, ki so v sorodstvu prvega kolena s sedanjo vladno koalicijo, poročajo, da se bo slovesno kronanje našega kraljevega para izvršilo še to leto. Akt slovesnega kronanja se bo vršil v Žiči, druge svečanosti, ki bodo trajale več dni, bo prevzel Zagreb. Slovesno kraljevo kronanje je važna točka iz protokola sporazuma med radičevci in radikali.

Glavna kontrola. Pred volitvami članov glavne kontrole je podal poslanec Sušnik sledečo izjavo: »V imenu Jugoslovanskega kluba mi je čast podati sledečo izjavo: Stranki, ki sta združeni v sedanji vladi, bi morali pri volitvah predsednika in članov glavne kontrole upoštevati sledeče: V glavni kontroli morajo biti sorazmerno zastopani vsi deli naše države. Samo na ta način bi glavna kontrola pri važnih odločitvah mogla zadostno uvaževati krajevne razmere. Za ekspeditivno reševanje slovenskih aktov je poleg tega posebno potrebno, da je dovolj Slovencev. Volitve v glavno kontrolo bi se morale vršiti po proporcu, kakor se vrše vse podobne volitve v parlamentu. Ker v vladnem predlogu kljub vsemu temu ni med kandidati nobenega Slovenca, izjavljamo, da se volitev v glavno kontrolo ne bomo udeležili.« — Volitev se cela opozicija ni udeležila.

Po svetu.

Strah Grčije pred Jugoslavijo. Kakor znano, so pogajanja med Grčijo in Jugoslavijo že dalje časa prekinjena. Naša država namreč upravičeno zahteva prosto cono v Solunu, da bi zamogla na neoviranem teritoriju razvijati svojo trgovino. Grki so proti razmahu jugoslovanske trgovine v Solunu in proti uporabi železniške proge Gjevgjelija—Solun od strani Jugoslavije. Radi potežkoč z rešitvijo uprašanja o prosti coni v Solunu in uporabe zgoraj omenjene železnice, so se pogajanja prekinila. V dobi prekinitve pogajanj je razneslo grško časopisje v javnost vest, češ, Jugoslavija zbira svoje čete krog Skoplja, kjer se bodo vršili veliki manevri, kar znači: Jugoslavija bi rada nastopila s silo, da izvojuje prosti dohod do Soluna in prosto cono v luki. Bogzna odkod ima grško časopisje te alarmne vesti, a značilno pa je, ker so že samo časniške race o jugoslovanskih manevrih krog Skoplja nagnale v grška srca toliko strahu, da mislijo Grki na oborožene korake radi spora v solunskem vprašanju. Z ozirom na vesti grškega časopisja o naših manevrih so začele grške oblasti šikanirati jugoslovanske potnike, ki potujejo iz naše države proti Solunu. Kako da je pravzaprav z odnošaji med Grčijo in Jugoslavijo, se še ne ve oficijelno, a gotovo je grški strah veliko pretiran.

Štrajki v Angliji. Anglija je pred splošno rudarsko stavko. Kongres transportnih delavcev in železničarjev je sklenil za slučaj splošne rudarske stavke, da ne prevaža premoga. Tajnik rudarskih organizacij Cook, ki zastopa najradikalnejše stališče, je izjavil, da ne more računati na sporazum med delodajalci in rudarji, čeprav je za danes sklicana skupna konferenca. Zastopniki angleških rudarjev so odpotovali v Pariz, da se udeleže posvetovanj rudarske internacijonale. Belgijski, francoski in nemški zastopniki rudarskih organizacij so pripravljeni za slučaj splošne stavke na Angleškem bojkotirati izvoz premoga na Angleško. Stavka delavcev v tekstilni industriji traja dalje in ni prišlo do nikakega sporazuma. Spor med obema skupinama je zelo postren. V Yorkshiru in Manchestru je pričelo stavkati 135.000 tekstilnih delavcev.

Mirovni pogoji Abd-el-Krima. Pretečeni teden je Abd-el-Krim stavil sledeče mirovne pogoje: 1. Rifsko državo prizna oficijelno Zveza narodov z istim statutom, kakor je v veljavi za Afganistan. Abd-el-Krimu se prizna naslov emirja. 2. Maroški sultan obdrži nad rifsko državo višjo duhovno oblast. 3. Abd-el-Krim zahteva severni breg Ouerge kot mejo. Ozemlje Djebala se priklopi rifski državi in istotako tudi mesta Tetuan in Larache. 4. Španija dobi Cento in Melilo z nekoliko zaledjem. Železni rudniki v ozemlju južno od Melile ostanejo Španiji. 5. Rifska država dobi pooblastilo za vzdrževanje vojske; njeno moč določijo strokovnjaki. 6. Rifski Kabili se obvezujejo, da ne bodo vršili v francoskem pasu Maroka nobene panmohamedanske propagande. Abd-el-Krim se odpove tudi reparacijam. 8. Zveza narodov ima dovoliti rifski državi primerno posojilo. 9. Španija ima dovoliti gotove prednosti in omogočiti gospodarski razvoj države; Francija in Španija imata vzdrževati v obratu železniški progi Fez—Tanger in Melila—Taza. 10. Abd-el-Krim odpokliče iz francoskega Maroka vse politične agente. 12. Abd-el-Krim zahteva, da se odpošlje v rifsko državo zdravniška komisija in da se odpravi blokada rifske države.

Iz Slovenije.

Mladinska dneva priredi Prosvetna zveza v Mariboru dne **15. avgusta**, in sicer: na **Ložnem** za rogaško dekanijo in pri **Devici Mariji na Kamnu** za vuzeniško in marenberško dekanijo. Oba mladinska dneva se vršita po poznem sv. opravilu. Na vsakem govori po en odposlanec Prosvetne zveze ter po en zastopnik moške in po ena zastopnica ženske mladine. — Agitirajte za polnoštevilno udeležbo!

Na naslov gospoda srezkega poglavarja v Ptuju. Iz vseh večjih mest se sliši, kako se tam urejujejo in znižujejo cene živilom. Tudi v ptujskem okraju je krvava sila, da se isto zgodi, zlasti pri raznih prodajalnah in krčmah v okolici. Peki pečejo še vedno tako majhne žemlje za 1 D, da lahko vsako pogoltneš v štirih požirkih. Čezmerni dobiček pa iščejo zlasi gostilničarji pri prodaji piva. Dve uri od Ptuja stane liter piva v gostilni 11 D, beri enajst dinarjev. In za to pivo ni treba požrešnemu gostilničarju niti koraka storiti na Ptuj. Pivo lahko naroči po pošti in Götzova zaloga mu dostavi pivo s svojim vozom na dom. To je vendar že oderuštvo, kar delajo ti gostilničarji na deželi! Za vsak kilometer daljave zahtevajo 1 krono pri litru. Če bi morali pivo sami voziti na svoj dom, bi imeli vsaj izgovor, toda tudi v tem slučaju je pretirano zahtevati za 1 liter 11 D, ko nimajo ledu, ampak točijo mlačno čorbo. Blagovolite se gospod srezki poglavar pobrigati za to zadevo in zahtevajte od vseh gostilničarjev resnične cenike. Prišle bodo lepe reči na dan. Navadno šmarnično vino točijo oderuhi po 12 D liter, za slatino zahtevajo 5 D za steklenico, za pivo, kakor smo pisali 11 D za liter. Tu je remedura nujna. Prosimo za njo!

SEZNAM
izžrebanih številk efektne loterije v Ptuju.

A — 13, 49, 82, 88, 97, 145, 170, 720, 788, 839, 940, 948, 1063, 1066, 1067, 1079, 1276, 1314, 1514, 1515, 1564, 1673, 1745, 2068, 2310, 2360, 2421, 2590, 3039, 3072, 3147, 3538, 3619, 3704, 3705, 3807, 3838, 3850, 4075, 4523, 4748, 4862, 4987, 4999.

B — 209, 245, 315, 451, 578, 634, 744, 745, 1046, 1268, 1655, 1708, 1811, 1938, 1964, 1996, 2104, 2377, 2389, 2443, 2566, 2609, 2804, 2920, 3030, 3051, 3108, 3139, 3175, 3232, 3335, 3349, 3595, 3602, 3695, 3845, 3959, 4016, 4285, 4383, 4503, 4642, 4698, 4818, 4844, 4874, 4931.

C — 95, 154, 695, 808, 843, 942, 1066, 1099, 1148, 1267, 1347, 1395,, 1431, 1734, 1758, 1762, 1953, 1956, 1968, 2316, 2407, 2609, 2683, 2706, 2855, 3077, 3265, 3389, 3508, 3599, 3682, 3700, 3757, 4178, 4278, 4336, 4439, 4545, 4623, 4785, 4882, 4984.

Č — 43, 131, 279, 705, 860, 984, 1005, 1011, 1020, 1238, 1306, 1310, 1342, 1428, 1469, 1645, 1702, 2263, 2303, 2414, 2461, 2492, 2772, 2836, 2895, 3085, 3511, 3618, 3882, 3893, 3929, 3944, 4080, 4248, 4473, 4980.

D — 70, 234, 357, 396, 480, 528, 668, 701, 1010, 1019, 1189, 1407, 1622, 1872, 2093, 2278, 2670, 2732, 2787, 2793, 2795, 2808, 2912, 2983, 3078, 3228, 3250, 3259, 3324, 3365, 3503, 3608, 3665, 3939, 4567, 4716, 4751, 4767, 4879.

E — 105, 140, 211, 349, 387, 422, 591, 677, 732, 849, 961, 977, 1048, 1127, 1167, 1180, 1204, 1406, 1418, 1679, 1758, 1855, 2376, 2468, 2624, 2768, 2774, 2848, 2889, 2914, 2999, 3161, 3181, 3209, 3316, 3355, 3684, 3726, 3821, 3993, 4165, 4188.

Vsaki naj pazi na številko in črko. Kdor je kaj zadel, naj pošlje svojo srečko in potem dobi zadeti dobitek. Ako kdo želi vedeti, kaj je dobil, naj vpošlje znamko za odgovor. Kdor ne dvigne svojega dobitka v enem mesecu, zapade v korist orgelj.

— — —

Romarska cerkev Sv. Ane v župniji Sv. Barbare v Halozah. Prvikrat na tem vinorodnem griču, nepopisna krasota. Pod menoj se razprostirata rodovitno Ptujsko polje, ki ga namaka deroča Drava, ki se liki srebrnemu traku vali od vurberškega gradu — kastela mimo starodavnega Ptuja ter se zaleti v haloško gričevje, kjer ji prihiti v naročje krotka hčerka Dravinja. Proti severu zre tvoje oko biser slovenske zemlje, valovite Slovenske gorice, proti solnčnemu zatonu pa se diviš pestri sliki nebroj haloških vinskih gričev. Tik pred tvojimi nogami pa leži sedaj ukročeni lev med hojčjem in smrečjem, nekdaj mogočen grad Borl, ki čepi na odsekani skali nad Dravo in razmišlja tužno usodo svoje razborite preteklosti, ki je dal tudi našemu dičnemu pesniku Ks. Mešku tvarino za njegovo novelico: »Izza davnih dni . . . « Na tem gričku so zgradili pred 250 leti katoliški vlastelini borlskega gradu grofi Sauerji, na čast sv. Ani prostorno hišo božjo, kamor se rado zateka naše verno slovensko ljudstvo, osobito slovenske matere. Tu ti je pestra slika. Tu vidiš zbran cvet dobrega haloškega ljudstva, naše sosede Hrvate v narodnih nošah, naše Poljanec in naše Slovenjegoričane. Vsi so eno, vsi se radujejo v Gospodu, ki ga pobožno molijo, vsi se zaupno ozirajo na umetno, krasno altarno sliko sv. Ane, ki ji predlagajo svoje prošnje. Pa doznal sem, da nekdaj ni bilo tako veselo pri Sv. Ani, tudi romarji niso posečali te cerkvice v tako ogromnem številu. Kjer sedaj vidiš čedno in obširno cerkveno romarsko hišo, so bile pred 17. leti ruševine in razvaline, sedanji vitek in ponosen zvonik nam tudi priča, da ima popolnoma novo »infulo«, novo ostrešje, in cerkvica je bela, kakor krotka golobica. Ljudje so mi povedali, da je došel pred 18. leti v faro mlad kaplan za župnika, ki se je lotil že pred 17. leti stare razvaline ter dal zgraditi sedanjo palačo, kjer imajo duhovniki svoje zavetje in lahko romarjem ustrežejo v njih dušnih potrebah. Pa tudi romarji dobijo svoje zavetišče v prostorni romarski sobani. Od te dobe se je to veličastno romanje zopet oživelo. Povedalo se mi je tudi, da so se v tej romarski hiši vršili razni, zlasti politični shodi v letih 1909, 1910, 1911 za razne župnije, dne 29. junija 1914 pa tudi shod vseh mladeniških Marijinih družb cele zavrčke dekanije, ko j dospelo iz Maribora tudi 60 Orlov. Tukaj so nastopili naši sedanji največji slovenski politiki kot govorniki.

STRAŠEN NALIV V ŠOŠTANJSKEM SODNEM OKRAJU.

V petek, dne 24. t. m. popoldne se je utrgal oblak nad soseskami Slatine, Paškavas, Velikivrh, Gavce in Gorenje v občini Šmartno ob Paki in sosesko Lokovica, občina okolica Šoštanj.

Velikanske množine vode so si po raznih strugah čez njive in vinograde napravile pot, hudourniki so drveli z neznansko brzino v Paško dolino, katera je v kratkih minutah izgledala kot ogromno jezero. Neurje se je pričelo okrog pete ure popoldne. Voda iz višje ležečih bregov je trgala plazove, podirala drevje, vdirala v poslopja, noseč s seboj ogromne množine skalovja, peska, kamenja in prsti, lesa in štorovja na nižje ležeče njive in travnike. Iz nekaterih poslopij so morali ljudje celo bežati.

Predor nad postajališčem Paškavas je mahoma postal premajhen, voda je na mnogih krajih vdrla čez železniški nasip, istega porušila in napravila prosto pot v reko Pako. Vlak, ki vozi ob 6. uri mimo postajališča Paškavas ,se je moral 1 km nad postajališčem ustaviti in čakati nad 2 uri, da se je tir za silo popravil.

Okrajna cesta od Paškevasi do Šmartna je še danes deloma pod vodo. Hudourniki so si napravili na mnogih krajih popolnoma nove struge in je drla voda po cestah, katere so popolnoma razdejane in za promet neporabne.

Po takozvanem Hudem potoku je voda odnesla 6 mostov, cesta pa je popolnoma porušena in razdrta. Mnogo so trpele tudi druge ceste in pota.

Posestnikom v višje ležečih krajih je naliv odnesel zemljo iz njih in vinogradov, posestnikom v dolini pa je voda naplavila ogromne množine kamenja in peska. Uničena so polja obsejana s koruzo, korenjem, repo, peso in ajdo, mnogim pa je podsulo tudi še nepožeto pšenico. Škoda je ogromna in se ceni na milijone. Ljudje so naravnost obupani, ker je to v teku let že tretja vremenska nezgoda. Državna pomoč je nujno potrebna!

— — —

Stavba katoliškega doma v Šmarju pri Jelšah bo avgusta dogotovljena. Trg Šmarje pri Jelšah je dobil prepotreben Katoliški dom, v katerem se bo zbirala naša mladina k raznim prireditvam političnega in kulturnega značaja. Šmarski dom je pod streho, ga že ometujejo ter od znotraj in zunaj dogotavljajo. Dom bo dogotovljen proti koncu avgusta ter otvorjen s slovesno proslavo blagoslovitve. Sestavljen je že poseben pripravljalni odbor, ki ima nalogo: voditi vse predpriprave za otvoritev. Častno predsedstvo tega pripravljalnega odbora je prevzel šmarski rojak g. prof. Vreže. Že ime g. predsednika nam jamči, da bo otvoritev doma dobro ter skrbno pripravljena in se bo vršila s potrebno veličastnostjo. Med Šmarčani in sosedi vlada veliko zanimanje za otvoritveno slavnost tega, tolikanj potrebnega ter zaželjenega doma.

Dnevne novice.

Otovoritev ličke železnice. V soboto in nedeljo je bila slovesno otvorjena nova železnica, ki veže Split z Zagrebom. Službeni naziv proge je Ogulin—Split in spada v območje zagrebške direkcije. Vlaki bodo imeli številko 800—899. Na celi progi je 21 tunelov v skupni dolžini 5490 m. Za zgraditev železnice je bilo treba 280 tisoč pragov. Dolžina vseh tračnic znaša 510.000 metrov v skupni teži 1795.000 kg. Postaj je 32, ki pa niso vse enako važne. Stroški za zgradbo proge so znašali do prevrata za progo Ogulin—Knin okoli 125 milijonov zlatih kron, po vojni pa okoli 15 milijonov zlatih dinarjev. Za celo progo Ogulin—Knin je bilo torej izdanih okoli 140 milijonov zlatih kron ali dinarjev, ako računamo eno zlato krono za en zlat dinar in en zlat dolar za pet zlatih kron. Ob priliki otvoritev liške železnice je priredila trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu banket v hotelu Esplanade. Banketa so se udeležili številni beograjski gostje, zastopnik kralja, admiral Prica, zastopniki vlade in skupščine, angleški poslanik Cunard in drugi. Otvoritveni govor je imel gospod Arco, ki je pozdravil navzoče goste, predstavnike civilnih in vojaških oblasti in novinarje. V obširnem govoru je nato razložil pomen liške železnice. Dalmacija ne bo več navezana na uvoz. Domača roba bo mogla uspešno konkurirati z inozemsko. Nato se je oglasil k besedi prometni minister Ante Radojević, ki je povdarjal, da smo imeli dosedaj dva dohoda do morja, Solun in Sušak. Prvi ni svoboden, drugo pristanišče je premajhno. — Skrbeli bomo, da vzpostavimo najkrajše zveze z morjem. V svojem govoru se je prometni minister dotaknil tudi politike sporazuma, ki bo omogočil nadaljne delo. Govori o zvezi Hrvatske s Slovenijo in konča svoj govor z vzklikom: »Živijo Zagreb! Živela lepa Hrvatska!«

Kdo bo odslej odločal o ugodnostih na železnici? Z naročilom ministrstva za promet M. Sč br. 21936 z dne 23. t. m. je s takojšnjo veljavnostjo ukinjena pravica oblastnih železniških direkcij izdajati, oziroma dovoljevati vse vozne ugodnosti, ki jih vsebujejo določbe členov 96 do 117 predpisov o voznih ugodnostih (Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast št. 105 ex 1924) in bode odslej odobraval v omenjenih členih navedene vozne ugodnosti edinole minister za promet. Društva, šole itd. naj torej odslej zaprošajo za vozne ugodnosti iz čl. 96 do 117 omenjenih predpisov direktno pri omenjenem ministrstvu. Še nerešene tozadevne prošnje je direkcija drž. žel. v Ljubljani predložila v pristojno rešitev ministrstvu za promet.

VI. kongres jugoslovanske židovske omladine. Od 10. do 17. avgusta se bo vršil v Osijeku VI. kongres židovske mladine, ki spada v okvir jugoslovanskega državljanstva. Na kongresnem programu so razne športne, telovadne in muzikalne točke. Ob dnevih kongresa bodo razstavljena razna ročna dela židovskih otrok. — Neka posebnost na tem zborovanju bo namreč proizvajanje čisto tipične židovske muzike. Obenem bo to zborovanje letni kongres zveze židovskih mladinskih organizacij v Jugoslaviji.

Iz strahu pred denarno globo padel v nezavest. Na Sušaku se je zadnji petek doigral prizor s tihotapskim zagrebškim židom, ki je res vreden, da se nekoliko pomudimo pri njem. Kakor že omenjeno, je bil zadnji petek na Sušaku prijet od dveh financarjev zagrebški trgovec Mojzes Silberstein. Hotel je namreč brez carine utihotapiti dva velika potna kovčeka, ki sta bila polna svilene robe. Po stranskih potih in ovinkih je zviti Silberstein že srečno prekoračil mejo, a ga je zalotila fin. straža baš tedaj, ko se je odpočival na sušačkem ozemlju od celonočnega potovanja in težkega prenašanja dveh kovčekov. Ko je bil Mojzes pripeljan na carinarnico, se je začel izgovarjati, da sploh niti znal ni, da bi bila na svilo udarjena kaka carina. Ker ta smešni izgovor ni držal, je trdil, da ni tihotapil svile v svrho naprejprodaje, ampak jo je prinesel za svojo ženo in druge razne sorodnice. Izgovorom žida so se cariniki rogali in ga globili z 80 tisoč dinarji. Ko je čul Mojzes Silberstein visočino denarne svote, katero bo moral plačati od dveh kovčekov, je padel v nezavest. V omedlevici so ga odnesli v zapor, kjer se je pa kmalu zavedel v toliko, da je izstavil ček na svoto 80 tisoč dinarjev.

Vremenske nezgode na Fruški gori. Zadnje dni so razsajale po okolici Fruške gore strahovite nevihte. Dva tedna je lil skoro nepretrgoma dež z neba. Večkrat se je utrgal oblak, narasli hudourniki so povzročili nepregledno veliko škodo po njivah in vinogradih. Voda je odnesla z njiv zgornjo plast zemlje. Prebivalstvo iz okolice rodovitne Fruške gore je v velikih skrbeh, kako bo letos s prehrano preko zime.

Pozna dedščina. Majhno selo Knjiginjec je doživelo te dni pravo senzacijo. V tej vasi životari uboga stara žena s svojimi vnuki. Sin te ženice Ane Hrasin je živel dolgo vrsto let v Ameriki. Malokedaj je pisal v domovino, še bolj poredko je pošiljal podporo svoji starostni materi. Tudi zet te stare ženice jo je zapustil in je morala stara majka čisto sama preživljati vnuke. Pred dnevi je dobila 70 let stara mati iz Amerike obvestilo, da je njen sin v Ameriki umrl in jej zapušča pet milijonov dinarjev. Sicer je ta dedščina za staro mater nekoliko pozna, a uživali jo bodo njeni vnuki.

Razbojniki oropali in ubili davčnega eksekutorja. V selu Valeška blizu Bileča v Hercegovini se je zgodil te dni tale zločin: V vas je prišel zloglasni razbojnik Maja Vujovič s svojimi štirimi pomagači. Tolovaji so se podali v hišo davčnega eksekutorja Petra Topovca, katerega so oropali, na to ubili. To razbojništvo je vzbudilo po celem okraju veliko ogorčenje in narod zahteva ojačenje straže. Maja Vujovič je znan razbojnik, ki je že dolgo strah in trepet bilečkega glavarstva.

Električne male centrale. Na znanem tehničnem velesejmu v Leipzigu (Lipsko) razstavila je nemška industrija celo vrsto cenenih malih električnih central, ki služijo za razsvetljavo podeželskih hiš, manjših dvorov, pristav itd. Očitki, da se tem strojem težko streže, bili so takoj ovrženi s tem, da se je dokazalo, da vsi ti stroji popolnoma samostojno delajo in se tudi samostojno uravnavajo, najsi so že v obratu sami ali skupno z akumulatorji. V svrho pogona služil je največ motor za tekoče gorivo, a prikazan je bil tudi pogon s pomočjo majhne vodne turbine brez vsakega regulatorja. Z vstavitvijo primernih koles za različne padce in vodne množine, postala je turbina povsem uporabljiva. Nemške tovarne so sedaj svoje delovanje usmerile nedvomno popolnoma na izdelovanje enotnih tipov v množini in jim je vsled tega mogoče, izdelovati male centrale po ceni in precizno. Priznati se mora, da najboljšo priliko, seznaniti se z izdelki moderne tehnike, nudi obisk velesejma in tehniške razstave v Leipzigu. Prihodnji velesejm bo trajal od 30. avgusta do 5. septembra 1925, tehniška rastava pa bo podaljšana do 9. septembra 1925.

Nemška radiotehnika. Že ob priliki zadnje spomladanske tehnične razstave 1925 v Leipzigu (Lipsko) so je opažalo, da je veliko število nemških finomehaničnih tovarn usmerilo svoje delovanje na radio izdelke. To dejstvo igra vsled dnevno naraščajočega zanimanja za to panogo veliko vlogo predvsem radi omogočenja uvoza, ker se v splošnem lahko določajo kratki dobavni roki. Vsak radio poznavalec ve, da je kakovost posameznih delov aparata odločujočega pomena za dobro ali slabo prejemanje sporočil in baš izvrstna kakovost nemških radio izdelkov je najboljši predpogoj za brezhibno delovanje aparatov. Koncentracija splošne radio industrije v okvirju tehnične razstave jasno kaže prizadevanje, da se razširi uporaba cevnih orodij. Tako se nahajajo sedaj v uporabi v prvi vrsti aparati z zelo pripravnimi reflex- in utradyne-spoji, pri katerih se je posebno pazilo na lahko vpostavljanje, da bi bilo vsem onim mnogoštevilnim radio interesentom, ki nimajo strokovnega znanja, omogočeno, posluževati se teh aparatov. Da se odpravijo težkoče pri vporabi akomulatorjev, ki so pri takih aparatih neobhodno potrebni, so se temeljito izboljšali različni nastrojni deli. V splošnem se lahko reče da bo ravno jesenski tehnični velesejm v Leipzigu, ki se vrši od 28. februarja do 15. marca 1926 nudil natančen pregled najnovejšega stanja radio tehnike in najboljšo priložnost za nabavo takih in enakih aparatov.

Iz Maribora.

LEPA, A NEISKRENA GESTA.

Pred nekaj dnevi so pokopali v Mariboru aktivnega generala avstrijske republike, ki je bil naš rojak in je tu umrl med svojim dopustom. Pogreba se je številno in slovesno udeležila mariborska vojaška garnizija v znamenju dobrih odnošajev do sosedne države in iz vojaško stanovske vzajemnosti.

Ta gesta je zelo lepa, ne more pa zabrisati velike krivice, ki se pri nas godi tisočerim stanovskim tovarišem pokojnega generala. Naravnost čudno je, kako se je gotovim lažipatrijotom in političnim karijeristom posrečilo tako očrniti one državljane, Slovence in Hrvate, ki so bili aktivni avstrijski oficirji, in kako so temu obrekovanju baš oni dostopni, ki toliko častijo vojaški stan. Obrekovanje bivših oficirjev je privedlo tako daleč, da imamo danes v mnogih ozirih sramoto celo pred starim in srednjim vekom, kajti celo tedaj sta po miru zmagoviti in premagani oficir jedla iz iste sklede in uživala enake časti, dočim se danes pri nas bivšega oficirja vedno meri s posebno prikrajšano mero. Tudi drugi so služili v raznih poklicih bivše Avstrije, a vse to je »bilo in prošlo«, samo bivši oficir je s čudno krivično in nekulturno vehemenco zlorabljen in prisiljen, da predstavlja »neprijatelja«. Gotovim ljudem se je pač zdel bivši oficir za najprikladnejšo žrtev in za najboljši objekt, ob katerem se prav posebno zatemni bivši in zablešči sedanji hura-patrijotizem.

V Beogradu so menda ravno radi bivših oficirjev prekršili mednarodno obveznost glede enotnih penzij, dano pred petimi leti v Rimu, — in tako imamo pri nas kronske in dinarske penzijoniste. Med prvimi so seveda tudi oni »bivši«, ki so dolga leta najvzornejše vršili službo tudi v naši vojski. Bivši oficirji so s sedanjimi ali »našimi« izjednačeni samo po smrti — s častno salvo na grobu.

Ni čuda, da se mnogi zahvalijo za to edino enakopravnost. — Na velikonočno soboto je na kolodvoru v Zagrebu nagla smrt od kapi rešila kronske penzije enega najbolj znanih hrvatskih oficirjev — generala Mihajloviča, ki je nekdaj poveljeval najbolj znani domači diviziji in je ob preobratu med prvimi vse svoje sile posvetil organizaciji narodne obrambe. Ko je drugim oskrbel lepa mesta, se je pa moral umakniti in je imel še hude boje za — kronsko penzijo. Sorodniki so se iz prav razumljivih razlogov zahvalili za edino enakopravnost in priznanje — za častno salvo pri pogrebu ter so ga sami pokopali z grenkimi občutki, da umrle pravice tudi lepe geste ne morejo imitirati.

— — —

Carinski vandalizem. Često se pritožujejo trgovci, da se na carinarnici postopa z iz inozemstva došlim blagom tako, kakor se razume pod prislovico: »Kakor svinja z mehom.« Manufakturno blago prihaja v papirnatih škatljah, ki so še posebej obšite z žakljevino. — Uradni sluga ta žakelj lepo razpara in po pregledu zopet nazaj sešije, uradnik pa često škatlje noče lepo odpreti in zapreti, ampak ob strani izreže luknjo, skozi katero vleče blago ven in maši zopet nazaj, da je vse zmečkano in često tudi totalno pokvarjeno.

Za izlet Jugoslov.-čehoslovaških lig v Rogaško Slatino dne 2. avgusta t. l. se je priglasilo že čedno število udeležencev. Kdor se še hoče pridružiti, naj se prijavi do 29. t. m. pri g. Burešu v Vetrinjski ulici zastran banketa, ki stane 30 D. Polovična vožnja Maribor—Rogaška Slatina tja in nazaj stane 30 D. Skupen odhod Mariborčanov v nedeljo, dne 2. avgusta ob 5.25 zjutraj. Rezervirani bodo posebni vagoni. Udeleži se lahko vsak Slovan, ne glede na to, ali je član lige ali ne.

Osebna vest. Dr. A. Podobnik in A. Leskovec sta imenovana finančnim tajnikom, finančni koncipist J. Predikaka pa finančnim komisarjem. Vsi pri davčnem okrajnem oblastvu v Mari[illegible]

Pokojninski zavod v Ljubljani bo začel zidati na Kralja Petra trgu. Že lansko leto v pozni jeseni smo poročali, da bo letošnjo spomlad začel staviti ljubljanski pokojninski zavod na Kralja Petra trgu več nadstropno poslopje, v katerem bo v pritličju gostilna in trgovine, v dveh nadstropjih pa kakih 30 stanovanj. Z zidavo tega prepotrebnega poslopja se meseca aprila 1925 ni pričelo, ker so bili prvotni tozadevni načrti zavrnjeni in so se morali napraviti novi, ki odgovarjajo krajevnim razmeram in potrebam. Novi načrti so odobreni in prihodnji petek se bo vršila na stavbišču zadnja pregledna komisija, h kateri so vabljene na lice mesta razne oblasti in zastopnik magdalenske cerkve, ki je soseda stavbene parcele. Ko bo ta zadnja komisija zaključila delo, bodo začeli zidati z vso naglico, ker hočejo celo veliko stavbo še na jesen spraviti pod streho.

Smrtno povožen od avtomobila. Bivši mariborski trgovec, sedaj agent Emil Hubašek se je v nedeljo po noči vračal iz Frama in avtomobil trgovčevega sina Krajnca iz Frama, ki je prav naglo vozil, ga je podrl na tla ter tako nevarno poškodoval, da je še isto noč umrl v mariborski bolnici. Govori se sicer, da je Hubašek iz onemoglosti ali drugače sam padel preko ceste, pa če bi bilo to tudi res, v tako naglem tempu pač ni treba ponoči drveti z avtomobilom po cesti. Veliko nesreč povzročijo tudi taki avtomobilisti, ni nimajo šoferske kvalifikacije in oblast bi morala uvesti kontrolo v tem pogledu.

Odgovor na vprašanje poštne direkcije v Ljubljani. Kot organizator in pooblaščenec čudne ekspedicije »Ilustrovanega lista« si dovolim odgovoriti: 1. Ekspedicije »Ilustrovanega lista« so se vsakikrat pravilno ocarinile po obstoječem stavku tarife; dokaz carinske knjige. 2. Poštnina se je vsakikrat takoj po ocarinjenju plačala po predpisih na podlagi tiskarniških računov. Razposlal se je list rednim potem, kakor vse druge domače novine, širom države. 3. Po mojem znanju ne spada napad sploh ne na korektno poštno upravo, nego, ako bi sploh bil utemeljen, na carinsko upravo. 4. Prof. Ivan Irnič, lastnik in odgovorni urednik sploh ni imel nobenega stika z odličnimi pristaši sam. demokratske stranke. 5. Sem oblastem vedno na razpolago kot sigurno vsakemu dobro znan Mariborčan. 6. »Ilustrovani list« izhaja že od junija 1923 v Zemunu. Franjo Vorsič.

Osrednje društvo nižjih poštnih in brzojavnih uslužbencev podružnica Maribor priredi dobrodelno vrtno veselico v nedeljo, dne 9. avgusta na vrtu restavracije Gambrinus s sledečim sporedom: Koncert na vrtu, ples v dvorani, srečolov, ribolov, amerikansko kegljišče, ubijanje loncev, telefon, pošta in druge igre. Pri koncertu igra vojaška godba. Začetek ob 15. uri, konec ob 1. uri. Vstopnina 5 D za osebo, otroci v spremstvu staršev so vstopnine prosti Čisti prebitek je namenjen v podporo bolnim tovarišem, vdov in njihovih sirot. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Strah »Jutrovega« mariborskega poročevalca, bencinska cisterna na trgu pred Zadružno gospodarsko banko bo še ta teden v obratu. Ni verjetno, da bi se še upal g. izvestitelj po obratovanju te moderne naprave sploh kedaj na oni, z bencinom podminirani trg.

Državna borza dela v Mariboru. Od 19. do 25. julija je bilo pri tej borzi prijavljenih 110 prostih mest, 235 oseb je iskalo službo, v 58 slučajih je borza posredovala uspešno in 11 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 25. julija pa je bilo 3962 prostih mest prijavljenih, 6010 oseb je iskalo službo, v 1671 slučajih je borza dela posredovala uspešno in 433 oseb je odpotovalo.

Književnost.

Cirilova tiskarna v Mariboru je dozdaj založila in izdala sledeče zvezke »Cirilove knjižnice«: 2. zvezek: dr. Lenard: Jugoslovanski Piemont. 7 D. 3. zvezek: dr. Lenard: Slovenska žena v dobi narodnega preporoda 10 D. 4. zvezek: Moj stric in moj župnik. Povest. 4 D. 5. zvezek: Melville: Gladiatorji. Roman. I. del 8 D. 6. zvezek: Melville: Gladiatorji II. del 10 D. 7. zvezek: Wells: Zgodba o nevidnem človeku. 7 D. 8. zvezek: Orczy Dušica. Roman. I. del 16 D. 9. zvezek: Conan Doyle: V libijski puščavi. Roman. 12 D. 10. zvezek: Bernett: Živ pokopan. Povest. 8 D. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialista (Od socialista do duhovnika). 16 D. 13. zvezek: E. Lešnik: Šumi, šumi Drava. Črtice iz mariborske zgodovine. 5 D. 14. zvezek: Ljubša: Slovenske gorice 7 D.

Pisatelj »Mladih src«, Fr. Ks. Meško je poklonil »Našim malim« novo zbirko v lični izdaji Učiteljske tiskarne; v obsegu 84 strani. V prozi in pesmi riše pesnik otroško dušo in njene doživljaje. Mehko, božajoče odsevajo obrisi pesnikovega peresa iz njegovih vrst in vzbujajo tudi v starejših celo vrsto sličnih spominov na mlada leta. »V pričakovanju« se človek zdrzne ter skoro boji, da bi bil utis te dramatične črtice na dušo naših malih preveč pretresljiv. Vsekakor pa bo vsak mlad in star z veseljem segel po knjižici in jo odložil šele, ko bo skončal z »Uspavanko«. Knjižico toplo priporočamo.

Ročni zemljevid Kamniške planine, Gorenjska ravnina, Ljubljansko polje. V založbi društva Učiteljski konvikt v Ljubljani je izšel I. ročni zemljevid Ljubljanskega okrožja, Kamniške planine, Gorenjska ravnina, Ljubljansko polje, risal Slavoj Dimnik, litografija in tisk Mariborska tiskarna d. d. v Mariboru, merilo 1 : 150.000, izvršen v devetbarvnem tisku z barvno lestvico, nižjih plasti vsakih 100 m, srednjih vsakih 200 m in v višinah nad 1200 m vsakih 400 m s plastično sivkasto osenjavo v severozapadni osvetljavi. Kakor relief so vidne posamezne gorske skupine, doline, kotline in prehodi. Zemljevid, ki obsega od ene strani na zapadu od Polhovega Gradca, Škofje Loke, Tržiča in Borovelj proti vzhodu ozemlje do Prevalj, Vranskega in Save, na severu do Podjune na jugu do ljubljanskega barja ima označena vsa mesta, trge, vasi, vse količkaj važne kraje, gradove, industrijske naprave, cerkve, planinske koče, razvaline, vse pošte, državne, okrajne ceste, razna kolovozna pota in važnejše planinske steze. Razvidne so vse šole, župnije, kakor tudi vse meje po najnovejši razmejitvi. Pri izvrševanju tega zemljevida so avtorju pomagale razne osebe, zlasti učiteljstvo in profesorji, ki poznajo teren in krajevne posebnosti v svojih okoliših, ter se je vneslo v ta zemljevid marsikaj, kar dosedaj še ni označeno v nobenem zemljevidu. Ta zemljevid bo zelo dobrodošel tako domačinu kakor tujcu, služil bo uradom, zlasti pa šolam kot nazorno učilo pri domoznanskem pouku. Tehnično je ta zemljevid izvršen popolnoma v domačem podjetju in kaže lep napredek naše litografske industrije. Dobiti ga je v vseh knjigarnah in stane v podrobni prodaji komad 10 dinarjev.

Pravilnik k stanovanjskemu zakonu z natančno razlago in vzorci vseh mogočih vlog na stanovanjsko sodišče je izšel danes. Cena 20 D. Dobiva se ga v založbi »Jug« v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7-II (pisarna Jugoslovanske matice) ter Matični knjigarni odnosno v pisarni Verc-a na Kongresnem trgu v poslopju kino Matica.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

35

»Oprostite«, je rekel komisar. »Glejte, jaz sem še novinec. Imam sicer navodila, in imam pojasnila, toda jasne slike o tem človeku in njegovi družini pa še nimam. Zato je potrebno, da mi vi popišete vse prav od začetka, kakor morete. Začniva pa pri njem.«

»On je ošaben, oblasten človek, zelo nagle jeze. Stokrat se je že prepiral tu radi kakega zacarinjenja. Vedno hoče imeti prav in hoče poučevati mene in finančnega stražnika. Gleda divje ko da bi hotel požreti celo carinarnico. Mene sicer ne nadvlada, če v ostalem . . . . ! Zna pa namreč vse, to se mora priznati. Pozna zakone, peča se z glasbo, goji cvetice, ribari in vrag vedi, kaj še vse.«

»In ona?«

»Ona? Ona, ona, ona, ona . . . ona je mačka, toda če pokaže kremplje, je hujša ko on; mnogo hujša! Kadar se on razjezi, postane rdeč in dvigne strašen hrušč; ona pa postane bleda in izusti kako hudo nesramnost. Sicer jaz nesramnosti ne prenašam . . . . toda skratka . . . . saj razumete. Nadarjena ženska, veste. Moja Pepina je kar zaljubljena vanjo. Ženska, ki zna vse. Namesto zdravnika, pokličejo tu v Orii često njo. Če se v kaki družini prepirajo, gredo k njej. Če živino trebuh boli, kličejo njo na pomoč. In v pustu je dobra tudi za to, da jim dela lutke. In slučajno igra poleg vsega tega klavir, zna francosko in nemško. Jaz, žalibog, ne znam nemško in sem šel včasih k njej, da mi je razložila nemške dopise, ki so došli v urad.«

»O, vi hodite tja, v Maironijevo hišo?«

»Da, včasih, iz tega namena.«

V resnici pa je hodil tepec tja tudi zato, da mu je razločil Franco kake nejasne točke davčne tarife; a tega ni povedal.

Komisarjevo izpraševanje se je nadaljevalo.

»In hiša, kakšna je?«

»Lepa. Ima lepa benečanska tla, poslikane strope, zofe in preproge, klavir, v jedilnici so stene pokrite s slikami, da je res krasno.«

»In višji inženjer?«

»Višji inženjer je dober človek, veder, še po starem kopitu; podoben je meni. Samo nekoliko starejši. Sicer pa je malo tukaj. Štirinajst dni v tem letnem času, štirinajst dni spomladi in kak kratek obisk med letom. Inženjer Ribera je zadovoljen, če ima svoj mir in počitek, skodelico mleka zjutraj in skodelico mleka zvečer, čašo modenskega vina pri kosilu, svoj tarok in milanski časopis. V ostalem pa, da se vrnemo k bradi gospoda Maironija, je še nekaj hujšega. Zvedel sem včeraj, da je vsadil jasmin v leseno, rdeče popleskano posodo.«

Komisar, pameten mož, ki je bil v svojem srcu morda ravnodušen napram vsaki barvi, razen barvi svojega obraza in svojega jezika, si vendar ni mogel kaj, da ne bi zmignil z ramami. Nato pa je naglo vprašal:

»Ali je rastlina v cvetju?«

»Ne vem, bom vprašal svojo ženo.«

»Koga? svojo ženo? Ali zahaja vaša žena v Maironijevo hišo?«

»Da, včasih gre tja.«

Zerboli je zapičil svoje zaničljive, male oči v Bianconijev obraz in je razločno vprašal:

»Ali ima kak dobiček, če hodi tja, ali ne?«

»Toda! Dobiček! Kakor je! Domišlja si, da gre tje kot prijateljica gospe Luize, radi cvetic, radi kakega dela, da malo poklepeta, saj veste, ženske pač. Jaz izvlečem potem iz tega . . . .«

»Kako je, kako je?« je zaklicala v narečju Porte Ticinese gospa Pepina Bianconi, ki je vstopila s kavo, vsa smehljajoča se. »Gospod komisar! Kako me veseli, da vas vidim! Kava sicer ni najboljša, četudi je prve vrste. Najhujše je to, da je v Luganu sploh ne moremo kupiti!«

»Te-te-te-te-te!« je osorno rekel njen mož.

»Ej, vraga! Saj sem rekla samo za šalo. Vi že razumete, kaj ne, gospod komisar! Ta nevljudni človek pa noče nikdar razumeti! Jaz ne pijem kave, to si lahko mislite! Kvečjemu slezov čaj, ker se mi vrti v glavi.«

»Ne klepetaj toliko, ne klepetaj toliko!« jo je prekinil mož. Komisar je odložil prazno skodelico in rekel gostoljubni gospej, da bo šel potem gledat njene cvetlice. Ta vljudnost pa je bila prav taka, kakor če vrže kdo v kavarni denar na podstavek tako, da zazveni, češ, naj ga natakar vzame in naj se odstrani.

Gospa Pepina je razumela. Poleg tega še prestrašena vsled grozečih in divjih pogledov svojega Carlascia, se je kar najhitreje odstranila.

»Čutje, čujte, čujte«, je govoril komisar, si pokril čelo in pritisnil levico na sence. »Oh!« je zaklical nenadoma, ko se je zavedel. »Čujte, še to sem hotel zvedeti, ali je inženjer Ribera sedaj v Orii?«

»Ni ga, a mislim, da bo v par dneh prišel.«

»Ali inženjer Ribera mnogo izda za te Maironijeve?«

»Gotovo, da mnogo izda. Ne verjamem, da bi mel don Franco iz svojega več ko tri dvajsetice na dan. Ona pa . . . « Carinik si je pihnil na dlan. »Razumete torej. Imajo služkinjo. Potem je otrok, star približno dve leti in treba je pestunje, ki ga čuva. Naročajo cvetice, knjige, note in vrag vedi, kaj še. Zvečer igrajo tarok in pijejo vino. Zato pa je treba denarja, saj me razumete!«

Komisar je nekoliko razmišljal. S temnim obrazom in z očmi uprtimi v strop, je začel nato razlagati, z besedami brez vsake zveze, ki so se zdele, kakor odlomki prerokovanja, da bi moral imeti inženjer Ribera boljši vpliv na svojega nečaka. Saj je c. kr. uradnik, ki je bil šele pred kratkim odlikovan od c. kr. vlade s povišanjem v službi »in loco«. Nato je z novimi vprašanji in novimi opazkami, ki so se nanašale posebno na sedanje izženjerjeve slabosti, dopovedal Binconiju, da se mora obrniti njegova očetovska pozornost s posebno tajnostjo in previdnostjo na c. kr. tovariša. In če bilo potrebno, mora predstojništvu tudi pojasniti popustljivosti, ki bi bile sramotne. Končno ga je vprašal, če ne ve, da prihajata odvetnik V. iz Varenne in še nekdo drugi iz Lovena pogostokrat na obisk k Maironijevim. Carinik je to vedel, in vedel je od svoje Pepine, da prihajajo radi glasbe.

»Ne verujem!« je zaklical komisar hitro in z nenavadno ostrostjo. »Ali vaša žena ničesar ne razume? Na ta način se da voditi za nos, dragi Bianconi. To sta dva človeka, ki bi prav dobro spadala v Kufstein. Morate se bolje poučiti. Poučite sebe in potem mene. Sedaj pa pojdiva na vrt. Še to! Kadar bo prišlo kaj iz Lugana za markizo Maironi . . . «

Zerboli je končal stavek s kretnjo vljudne širokosrčnosti in stopal proti vrtu. Ovčarski pes mu je nekoliko leno sledil.

(Dalje prihodnjič.)

?Ali sem že obnovil naročnino?

Krajevne zastopnike za območje mariborske oblasti išče ena največjih zavarovalnih družb. Visoka provizija, po dogovoru tudi stalna plača. Ponudbe agilnih in zanesljivih reflektantov na upravo pod »Sigurna eksistenca.« 345 2—1

Kavarna »Mestni park«. Vsak dan svira znani Šlager-Trio »Santo-Ledovski-Šimek« od 21. do 1. ure in popoldne (pri lepem vremenu) od 17. do 19. ure.

Prvovrstni parni mlin v Slavoniji išče

zastopnika

ki je zmožen ponuditi jamstvo. Ponudbe pod »Zastupnik II-444« na oglasni zavod **Interreklam d. d. Zagreb.** I-78

Svetovna Panorama, Slovenska ulica 15.

Od 26. julija dalje **RIM**

Petrova cerkev — Apostoli — Kipi — Nj. Svetost papež Pij X. — Romarji. — 50 slik v vsej naravni lepoti.

Stiskalnice in mline (patent Rudl) za grozdje in sadje ima v zalogi tvrdka Hochnegger in Wicher, Maribor, Koroška cesta 53. Izdelovanje pohištva in stavbeno mizarstvo. Postrežba točna. Cene nizke. 342

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—I. 107

Moške klobuke

najnovejših oblik, po najnižjih cenah kupite pri tvrdki

Anica Traun, Maribor, Grajski trg 1

Ali sem že obnovil naročnino ? ?

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

F. Voršič-a

naslednik,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

Brezplačen pouk!

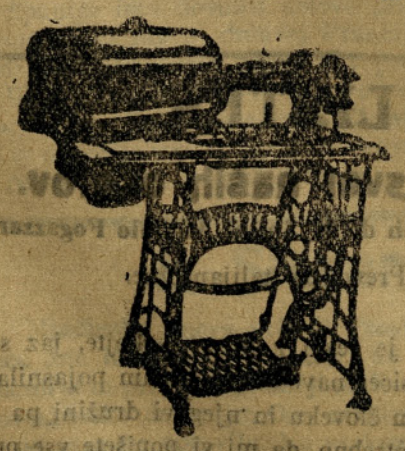

15 letno jamstvo!

Najpopolnejši

Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, si oglejte to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga,

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.

Lipniški-Leipziger velesejm

v jeseni 1925.

Od 30. avgusta do 5. septembra.

Tehnična razstava: od 30. avgusta do 5. septembra.

Tekstilna razstava: od 30. avgusta do 3. septembra.

Največji in najstarejši mednarodni velesejm sveta!

Enako važen za razstavljalce in kupce!

Prijave sprejema in pojasnila daje častno službeni zastopnik:

W. STROHBACH, Maribor, Gosposka ul. 19.

Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Odgovorni vrednik: Januš Golec. Izdaja konzorcij »Naše Straže«.